

Amortisman ve Kredi Sandığı hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 10 . VII . 1953 - Sayı : 8454)

No.
6115

Kabul tarihi
3 . VII . 1953

Kuruluş ve vazife

MADDE 1. — Hükmi şahsiyeti haiz olmak ve muamelelerinde hususi hukuk hükümlerine tâbi bulunmak üzere Maliye Vekâletine bağlı bir Amortisman ve Kredi Sandığı kurulmuştur.

Sandık ticari usullerle idare olunur. Muamelelerinde 2490 sayılı Artırma, Ek-siltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununa tâbi değildir.

Sandığa ait mallar Devlet malıdır, bunları ihtilâs edenler, zimmete geçirenler veya her ne suretle olursa olsun suiistimal edenler veya calanlar Devlet malları ve paraları hakkında işlenen bu gibi suçlar için uygulanan cezalara çarptırılırlar.

MADDE 2. — Sandığın vazifeleri şunlardır :

A) Devletin iç ve dış borçlarına ait tahvillerin ve bonoların piyasasını düzenlemek, bu borçları tevhit, tahvil, tahkim veya elverişli şartlarla itfa için gereken muameleleri yapmak ;

B) Üçüncü madde gereğince kredi talep edebilecek Devlet idare, müessese ve teşekküllerinin uzun vâdeli yatırımlarının finansmanına idare komitesinin kararı, Maliye Vekâletinin tasvibi ve İcra Vekilleri Heyetinin tasdiki ile Sandığın malî imkânları nispetinde karz suretiyle yardım etmek ;

C) Bu kanun gereğince kendisine tahsis edilen kaynaklardan elde edeceği para ve diğer kıymetleri idare ve gayrimenkul iktisabı dışında tenmiye etmek.

MADDE 3. — Amortisman ve Kredi Sandığından, sanayi, maden, ulaştırma, enerji ve su işleriyle uğraşan veya bu gibi işlerin finansmanına yardım etmekle vazifeli bulunan Devlet idare, müessese ve teşekküllerinden İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tesbit olunanlar kredi talep edebilirler.

Sandığın sermayesi

MADDE 4. — Sandığın itibari sermayesi (250) milyon lira olup bu miktar aşağıda yazılı kısımlardan teşekkül eder :

A) Bu kanunla ilga edilen Amortisman Sandığından devralınacak sermaye ;

B) Bütçe fazlaları ;

C) Devlet ve Sandık tahvillerinden zaman aşımına uğrayanların kupon, faiz, ikramiye ve amortisman karşılıkları ;

Ç) 2999 sayılı Bankalar Kanununun 41 nci maddesi gereğince Devlete intikal edecek paralarla ayınlar ;

D) 2308 sayılı Kanun gereğince zaman aşımına uğrayarak Devlete intikal eden faiz, temettü ve ikramiyelerle ortaklıklara ilişkin hisse senetleri ve tahvil bedelleri ;

E) Sandığın yıllık sâfi kârından ihtiyat akçesi ve sandık memur ve müstahdemlerine verilecek ikramiyeler çıktıktan sonra kalan meblâğlar ;

F) Vâris bırakmadan vefat edenlerden Hazineye intikal edecek menkul mallar ve kıymetler.

Çıkarılacak tahviller

MADDE 5. — Sandık Uzun vâdeli istikraz tahvili çıkarmaya yetkilidir. Bu suretle çıkarılacak tahvillerin itibari resülmali Sandığın itibari sermayesinin iki mislini tecavüz edemez.

MADDE 6. — Sandık tarafından çıkarılacak istikraz tahvillerinden her tertibin itibari resülmali, itfa müddeti, ihraç fiyatı ve faiz nispeti Maliye Vekâletinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla, diğer şartları Maliye Vekâletinin muvafakatiyle, Sandık tarafından tesbit olunur.

Bu tahvillerin ihracına mütaallik her türlü îlanlar, muvakkat ve katî tahviller ve bunların kuponlarıyla tediyelerine mütaallik evrak ve senetler, faiz, ikramiye ve itfa bedelleri ve diğer muameleler istikrazın tamamen itfasına kadar vergi, resim ve kotasyon ücretleri bakımından bu ihraca takaddüm eden en son Devlet iç istikraz tahvillerinin tâbi olduğu hükümlere tâbidir.

Bu tahviller 3 ncü madde gereğince Sandıktan kredi talep edebilecek idare, müessese ve teşekküllerle umumi ve mülhak bütçe ile idare edilen daire ve kurumlar ve il özel idareleri ve belediyelerce yapılacak artırma, eksiltme ve mukavelelerde itibari kıymetleri üzerinden teminat olarak kabul olunur.

Teminatın irat kaydına karar verildiği takdirde karar tarihinden önce bu tahvillere isabet eden ikramiyelerin ve vâdesi gelmiş faiz kuponlarının bedelleri tahvil sahiplerine ve ancak ikramiye meyanında tahvilin itfa bedeli varsa yalnız o miktar, tahvili teminat olarak alanlara ait olur.

MADDE 7. — Tahvillerin itfası, başabaştan aşağı fiatlarla satıldıkları müddetce borsadan satınalma yoluyla, başabaşı bulmuş veya aşmış buldukları takdirde kur'a çekmek suretiyle yapılır.

MADDE 8. — Bu tahvillerin kupon ve ikramiye bedelleri, tediyesi iktiza ettiği tarihten itibaren beş yıl ve itfa bedelleri, tediyesi lâzımgeldiği tarihten itibaren on yıl sonra Sandık lehine zaman aşımına uğrar.

Sandığa veya Sandık tahvillerine yatırılacak paralar

MADDE 9. — Sandık, Bankalar Kanununa ek 6112 sayılı Kanun mucibince bankalar tarafından kendi hesabına Merkez Bankasına tevdi edilmiş ve edilecek paraları işbu kanun hükümleri dâhilinde idare eder.

MADDE 10. — Bankalarla ortaklıklar 2999 sayılı Bankalar Kanununun 31 ve 45 ncü maddeleri ile Ticaret Kanununun hükümlerine göre ayırmak mecburiyetinde buldukları ihtiyatlara mukabil cüzdanlarında Devlet iç istikraz tahvilleri gibi Amortisman ve kredi Sandığı tahvilleri de bulundurabilirler.

Sandık, Bankalarla ortaklıklardan yukarıki maksatlar için Devlet iç istikraz veya Amortisman ve Kredi Sandığı tahvili istiyenlere bu tahvilleri ihraç kıymetlerine geçmiş günler faizini ilâve etmek suretiyle satar.

Sandığın tahvilât mevcudu talepleri karşılamaya kâfi gelmediği takdirde, tahvil temin edinceye kadar alâkalı banka ve ortaklıklar mevzu bahis ihtiyatlarını Amortisman ve Kredi Sandığı namına Merkez Bankasına tevdiat olarak yatırmaya mecburdurlar.

İşbu tevdiata, en son çıkarılan Devlet tahvillerinin faizi tatbik edilir.

MADDE 11. — Kanuni mükellefiyetleri dolayısıyla Devlet iç istikraz veya

Amortisman ve Kredi Sandığı tahvili bulundurmaya mecbur olanların işbu tahvillerinin nakde çevrilmesi icabettiği hallerde banka, ortaklık ve teşekküller bunları borsaya arzdebilecekleri gibi Amortisman ve Kredi Sandığı tarafından alınmasını da isteyebilirler.

Bu takdirde Sandık, sözü geçen tahvilleri ihraç bedeline geçmiş günler faizini ilâve etmek suretiyle satın alır.

MADDE 12. — 4060 sayılı Kanununun 2 nci maddesinde gösterilen tenmiye şekli Amortisman ve Kredi Sandığına çıkarılacak tahvillerle Sandığa yapılacak tevdiata da şâmilidir.

İkraz muameleleri

MADDE 13. — Sandıktan kredi alacak idare, müessese ve teşekküllerin borçlarına tatbik edilecek faiz nispeti ile itfa süresi ve şartları ve diğer hususlar alâkalı idare, müessese veya teşekkül ile Sandık arasında akdedilecek bir mukavele ile tesbit olunur.

Sandık bu idare, müessese ve teşekküllerin tahvil ihracına mezuun olanlarından yaptığı ikraz karşılığında tahvil talep edebilir.

MADDE 14. — Sandık bu kanun gereğince kendisine yapılacak tevdiatta, bu tevdiatın ve diğer kaynaklarının istimali suretiyle yapacağı ikraz muamelelerinde Bankalar ve Ödünç Para Verme kanunlarına bağlı değildir.

Sandığın teşkilâtı

MADDE 15. — Sandığın idare uzuvları idare komitesi ve Umum Müdürlükten ibarettir. İdare komitesi Maliye Müsteşarının reisliğinde Merkez Bankası Umum Müdüriyle Hazine Umum Müdüründen teşekkül eder.

Sandığın Umum Müdürü idare komitesi toplantılarına ve reye âza sıfatiyle iştirak eder.

Reis ve âzalara, Umum Müdür hariç, bu munzam görevlerinden dolayı verilecek ücretler İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

MADDE 16. — İdare komitesi, işbu kanunun esasları dairesinde Sandığın faaliyetlerini tanzim, kaynaklarıyla plâsmanlarını tenmiye ve idare ve Umur Müdürlükçe teklif olunacak yıllık bütçeyi ve bilânçoynu tetkik ve tasdik eder.

Umum Müdür Maliye Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tâyin olunur. Bu vazifeye seçilecek kimselerin yüksek tahsil görmüş olması, Maliye Vekâleti teşkilâtında veya banka ve mümasili malî ve iktisadi müesseselerde en az on yıl hizmet görmüş olması lâzımdır.

MADDE 17. — Sandığın bütün muameleleri bu kanuna ve idare komitesince tesbit olunan esaslara göre Umum Müdür tarafından tedvir olunur. Sandığı adalet ve kaza mercileriyle idari makamlar nezdinde ve üçüncü şahıslara karşı Umum Müdür temsil eder. Umum Müdürün gaybubetinde idare komitesince bu komite âzaları arasından kendileri tarafından seçilecek zat vekâlet eder.

MADDE 18. — Sandığın kadroları idare komitesi tarafından teklif ve Maliye Vekâletince tasdik olunur.

Sandığın memurları 3659 sayılı Kanun hükümlerine tâbidir.

MADDE 19. — Sandık Umum Müdürlüğüne her malî yıl için hazırlanacak

bilânço ile kâr ve zarar hesapları idare komitesince tasdik edildikten sonra mezkûr komitenin raporiyle birlikte tasdik tarihini takibeden (15) gün içinde Maliye Vekâletine tevdi olunur. Bu vesâik, 20 nci maddede yazılı Divanı Muhasebat Heyeti kararıyla birlikte mütaakıp malî yıla ait Muvazenei Umumiye Kanununa ekli olarak Büyük Millet Meclisinin itilâma arz edilir.

MADDE 20. — Amortisman ve Kredi Sandığının hesap neticeleri her sene Divanı Muhasebat Birinci Reisinin reisliği altında Divanı Muhasebat daire reislerinden iki ve Yüksek Murakabe Heyetinden iki âzadan teşekkül edecek heyet tarafından müştereken tetkik olunarak karara bağlanır.

Müteferrik hükümler

MADDE 21. — Sandığın yıllık kârından % 15 i muhtemel zararları karşılamak üzere itibari sermayenin % 50 sine baliğ oluncaya kadar ihtiyat akçesi olarak ayrılır.

MADDE 22. — Sermayesine Devletin iştiraki bulunan veya hususi bir hükümle kendilerine Devletçe bir menfaat temin edilmiş olan bankalarla, mülhak ve hususi bütçe ile idare olunan müesseseler vebunlara bağlı sandıklar sahip oldukları Devlet veya Amortisman ve Kredi Sandığı tahvillerini satmak istedikleri takdirde Sandığa müracaat ederek Sandık idare komitesiyle satış şartlarını müştereken kararlaştırırlar. Sandık bu tahvillerden ecnebi dövizleriyle yazılı olanların satış muamelelerinde hususi hükümleri göz önünde bulundurmaya mecburdur.

MADDE 23. — Mülhak bütçeli idarelerle hususi idareler, belediyeler ve İktisadi Devlet Tesekküllerinden kanunlarında tahvil çıkarma yetkisi olanlarla ileride aynı yetkiyi iktisap edenler Sandığın mütalâası ve Maliye Vekâletinin muvafakati olmaksızın tahvilli veya tahvilsiz uzun vâdeli istikraz akdedemezler.

Çıkaracakları tahvillerin şekil ve şartları hakkında da aynı veçhile muamele olunur.

MADDE 24. — Sandık 3 nci madde gereğince kendisinden kredi talep edebilecek Devlet idare, müessese ve teşekküllerinin tahvillerini alıp satmaya yetkilidir. Bunlara yaptığı ikrazlar karşılığında alacağı tahvilleri lüzum gördüğü takdirde piyasaya arz edebileceği gibi bunları tahvil mukabili avans muamelelerinde de kullanabilir.

MADDE 25. — Sandığın her çeşit mallarıyla hak, gelir ve alacakları ve muameleleri ve bunların tahakkuk, tahsil ve ödemelerine ait evrak, makbuz ve ilânlar her türlü vergi, resim ve harçlardan muaftır.

MADDE 26. — Devlet tahvillerinin ve bonolarının piyasasını tanzim etmek ve 9 ncu maddeye göre yatırılan paraların iadesinde kullanılmak üzere Maliye Vekâleti lüzumu halinde ve ihtiyaç nispetinde Sandığa kısa vâdeli avans vermeye yetkilidir.

MADDE 27. — 2794 sayılı Kanunla kurulan Amortisman Sandığının bütün hak ve menfaatleri mevcut ve matlupları bileümle taahhüt ve borçlarıyla birlikte Amortisman ve Kredi Sandığına intikal eder.

MADDE 28 — Amortisman Sandığı hakkındaki 2794, 3136, 3248, 3322, 3589, 3778 ve 5119 sayılı kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 29. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 30. — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

7 Temmuz 1953

Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 1 . VII . 1953 ve 1/398
Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası : 7 . VII . 1953 ve 4/274
Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları : Cilt Sayfa
16 39
23 229
24 190,191:198,199,200,234:237

[Birleşim : 101 — 238 sıra sayılı Basmayazı 101 nci Birleşim Tutanağına bağlıdır.]